

Ympäristöterveysasema
Haudankorvankatu 2
30300 FORSSA
puhelin (03) 41911 faksi (03) 4191 2301
terveysvalvonta@fstky.fi

YERSINIAPROJEKTI 2008

Yleistä Forssan seudun terveydenhuollon kuntayhtymän terveysvalvonta toteutti vuonna 2008 projektin, jossa selvitettiin Yersinia- sukuisten bakteerien esiintymistä porkkanan kuorintalaitosten tuotantotiloissa ja tuotteissa.

Projekti toteutettiin 2:ssa elintarvikehuoneistoksi hyväksytyssä tilassa.

Näytteenotto toteutettiin omavalvonnan toimivuuden tarkastuksen yhteydessä. Näytteitä otettiin valmiista tuotteista ja laitosten tuotantotiloista. Näytteistä tutkittiin niissä esiintyneet tautia aiheuttavat, patogeeniset Yersinia-lajit (Y. enterocolitica ja Y. pseudotuberculosis).

Yersiniat ovat kampylobakteerin ja salmonellan jälkeen kolmanneksi yleisimmän raportoituja ihmisen suolistotulehduksia aiheuttavia bakteereja Suomessa. Yersinia-sukuun kuuluu yhteensä 11 lajia. Ruokamyrkytyksiä aiheuttavia lajeja ovat Y. pseudotuberculosis ja patogeeniset Y. enterocolitica -biotyypit. Muut Yersinia-lajit ovat yleisiä ympäristössä, maaperässä ja vedessä. Niitä voi esiintyä myös elintarvikkeissa esim. tuoreissa kasviksissa. Ne eivät aiheuta ruokamyrkytyksiä. Vuosittain yersinioosiin sairastuu n. 600 henkilöä. Näistä lähes 90 % on Y. enterocolitican ja loput Yersinia pseudotuberculosisin aiheuttamia tartuntoja. Kotimaisista kasvien (jäävuorisalaatti ja porkkana) välityksellä on raportoitu toistuvia Y. pseudotuberculosis – epidemiota vuodesta 1997 lähtien. Suurimmissa kotimaisen porkkanan aiheuttamissa epidemioissa on sairastunut jopa yli 1000 henkilöä. Myös Y. enterocoliticaa on epäilty kasvisvälitteisten epidemioiden aiheuttajaksi.

Huomiot Projektissa selvitettiin seuraavia asioita:

1) Omavalvonnan toimivuus

Molemmilla kohteilla on vuonna 2007 laadittu omavalvontasuunnitelma, joita on päivitetty vuonna 2008.

Omavalvonnassa tavaran vastaanotossa suoritetaan mm. aistinvaraisen laadun tarkastus ja lämpötilan mittaus.

Raaka-ainevarastojen, valmiiden tuotteiden ja työskentelytilojen lämpötiloja on kirjattu omavalvontakirjanpitoon.

Valmistuksessa toimintojen erottaminen on tarkastuksella saadun tiedon mukaan tehty toiminnallisesti ja ajallisesti.

Valmiiden tuotteiden laatua on tarkastettu aistinvaraisesti ja mikrobiologisin tutkimuksin.

Ympäristöterveysasema
Haudankorvankatu 2
30300 FORSSA
puhelin (03) 41911 faksi (03) 4191 2301
terveysvalvonta@fstky.fi

Tuotantotilojen hygieniaan on kohteissa siivoussuunnitelmat. Tilojen puhtautta seurataan sekä aistinvaraisesti että puhtausnäytteillä.

Henkilökunnan hygienian osalta kohteissa on työntekijöiltä edellytetty hygieniosaamistodistukset ja työntekijöiden vaatetukseen on olemassa vaatetusohje.

2) Mikrobiologiset tutkimukset

Tuotenäytteissä ja tuotantotiloista otetuissa kuorimajätenäytteissä ei todettu *Y. pseudotuberculosis*-bakteeria.

Kuorimajätenäytteissä ja yhdessä tuotenäytteessä todettiin *Y. enterocolitica*-bakteeria. Tutkimuslaboratorion tutkimustodistuksessa todetaan, että *Y. enterocolitica*-bakteerien määrä arvioidaan pieneksi. Infektiivisestä annoksesta ihmisille ei ole olemassa yksiselitteistä tietoa, mutta se voi vaihdella huomattavasti riippuen ihmisen perusterveydentilasta. Perusterveille ihmisille infektiivisen annoksen oletetaan olevan suuri.

Jatkotoimenpiteet

Tutkittujen laitosten tuotenäytteistä ja tuotantotiloista tuotantolinjalta otetuissa kuorimajätenäytteissä ei todettu *Y. pseudotuberculosis*-bakteeria, jonka on raportoitu aiheuttaneen toistuvia *Y. pseudotuberculosis* – epidemiota vuodesta 1997 lähtien.

Tutkittujen laitosten tuotantotiloista tuotantolinjalta otetuissa kuorimajätenäytteissä ja toisen laitoksen tuotteessa todettiin kuitenkin pieniä määriä *Y. enterocolitica*-bakteeria. Bakteerien esiintymisen johdosta on tuotantotilojen hygieniaan kiinnitettävä erityistä huomiota. Tärkeää on erottaa raaka-aineiden ja valmiiden tuotteiden ristikontaminaatio.

Omavalvonnassa on syytä seurata tuotteiden ja tuotantotilojen hygieniaa säännöllisesti aistinvaraisin tarkastuksin ja mikrobiologisin tutkimuksin ja tarvittaessa ryhdyttävä korjaaviin toimenpiteisiin.

Yhteenvedon laati
terveystarkastaja Vesa Riepponen